

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Danuše Červenkové a soudců JUDr. Ivy Hubáčkové JUDr. Pavla Horňáka ve věci žalobce: Ing. M. M. nar. , bytem zast. JUDr. Václavem Vachovcem, advokátem se sídlem Dýšíná-Nová Huť, Lesní 113, proti žalované: Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti se sídlem Praha 2, Vyšehradská 16, o náhradu nemajetkové újmy ve výši 500.000,- Kč s přísl., k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12. dubna 2013, č.j. 22C 130/2010-58,

t a k t o:

I. Rozsudek soudu I. stupně se v napadeném zamítavém výroku o věci samé (II.) a ve výroku o nákladech řízení (III.) potvrzuje.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci částku 50.000,- Kč spolu se zákonnými úroky z prodlení z této částky za dobu od 31. 10. 2010 do zaplacení ročně ve výši 7,75% do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok I.), zamítl žalobu o zaplacení částky 450.000,- Kč spolu se zákonnými úroky z prodlení z částky 500.000,- Kč za dobu od 30. 4. 2010 do 30. 10. 2010 a z částky 450.000,- Kč za dobu od 31. 10. 2010 do zaplacení (výrok II.) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobci na nákladech řízení 34.056,- Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok III.). Rozhodl tak o žalobě, kterou se žalobce domáhal žalované částky s odůvodněním, že proti němu bylo vedeno zcela nedůvodné trestní řízení Okresním soudem Plzeň-město pod sp.zn. které skončilo zprošťujícím rozsudkem ze dne 11. 9. 2009, který nabyl právní moci 30. 10. 2009. Na základě záznamu o zahájení úkonu trestního řízení pro podezření z trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) trestního zákona byl rozhodnutím ředitele Policie ČR správy západočeského kraje ve věcech služebního poměru č. dne 9. 3. 2007 zproštěn výkonu služby, současně mu byla nařízena dosažitelnost v pracovních dnech od 07:30 hod. do 15:30 hod. a přiznán služební příjem ve výši 50% jeho průměrné výše. Odvolání proti tomuto rozhodnutí bylo zamítnuto. Dne 23. 5. 2007 bylo proti němu zahájeno řízení o propuštění ze služebního poměru, které bylo nakonec zastaveno. Usnesením státního zástupce ze dne 16. 5. 2007 bylo proti žalobci zahájeno trestní stíhání pro

trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele a stížnost do tohoto usnesení byla zamítnuta jako nedůvodná. Po celou dobu trestního řízení byl zobrazován jako bezcharakterní člověk, který svým jednáním zneužil svého postavení příslušníka Policie ČR, kdy měl ve věci podávat rozporuplné posudky ve vyšetřovaném případě obžalovaného K [REDAKCE]. Tento protiprávní zásah do osobnostních práv žalobce se tvrdě projevil jak v jeho osobním životě, tak ve zhoršení jeho duševního stavu. Ztratil více než dva a půl roku svého aktivního života, kdy byl mj. nucen neopouštět své bydliště po dobu nařízené dosažitelnosti, což se prakticky rovnalo domácímu vězení, neboť neměl za celou dobu nárok ani na čerpání dovolené či zákonem danou možnost čerpání rehabilitace. Byl nucen opakovaně vyhledat pomoc lékaře z důvodu zhoršujícího se duševního stavu. Vše se přeneslo i na jeho nejbližší rodinné příslušníky, přestože od počátku trestního řízení argumentoval shodně a popíral, že by se jako policista dopustil čehokoli protiprávního. Informace o jeho trestním stíhání byla intenzivně medializována zkreslujícím způsobem. Intenzitu zásahu do své osobnostní sféry považoval za vyšší o to více, neboť jeho služební místo bylo zrušeno, což mu bylo sděleno ještě před skončením trestního stíhání, avšak následně se dozvěděl, že na totéž místo byl vybrán jiný pracovník, který tuto funkci vykonává do současné doby. Žalobce bydlí v malé obci, kde je na očích spoluobčanů, viděn jako kriminálník, který se svého jednání dopustil navíc jako policista, což se projevilo např. tím, že v místní restauraci byla kvůli jeho případu zřízena nástěnka, kam byly umístovány veškeré informace o jeho případě. K tomu dopomohl nejvíce článek uveřejněný dne [REDAKCE] v [REDAKCE] kde tehdejší [REDAKCE] měla uvést, že je nemyšlitelné, aby policista informace získané v rámci svého zaměstnání prodal protistraně. Žalobce z těchto důvodů od místních vůči své osobě cítil negativní a odsuzující postoj, proto raději vycházel z domu pouze ve večerních hodinách. Zapojení do kulturních a společenských akcí v místě bydliště bylo z tohoto hlediska naprosto nemožné. Některé negativní vztahy k jeho osobě přetrvávají dodnes. Nejvíce z rodiny byla potom zasažena jeho manželka, která se na svém pracovišti střetávala s negativním názorem na žalobce, bylo jí neoficiálně naznačováno, zda by nebylo na místě odejít [REDAKCE] kde byla zaměstnána jako [REDAKCE]. Téměř neřešitelným problémem bylo zajistit materiální prostředky pro studium dcery v Praze z důvodu snížení služebního příjmu žalobce na 50%.

Žalovaná učinila nespornými tvrzení uvedená v žalobě týkající se průběhu trestního stíhání, jakož i skutečnost, že žalobce uplatnil nárok na náhradu nemajetkové újmy ve výši 500.000,- Kč u žalované dne 30. 4. 2010 a jeho žádosti nebylo vyhověno. V trestním řízení vedeném proti žalobci došlo v přípravném řízení k vydání nezákonného rozhodnutí ve smyslu § 7 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. a toto konstatování se vzhledem ke stavu věci jevílo žalované jako dostatečné a žalobci vyslovila omluvu za nezákonný postup orgánů činných v trestním řízení. Skutečnost, že žalobci byl snížen jeho plat o 50% a nařízena dosažitelnost není okolností, která by způsobila žalobci újmu nemajetkovou, nýbrž újmu majetkovou a stejně tak odmítla tvrzení žalobce o medializaci, neboť není prokazována skutečnost, že k této medializaci a tím i nerespektování zásady presumpce nevinny došlo zaviněním žalované. Žalobcem požadované zadostiučinění považovala za zjevně nepřiměřeně vysoké.

Soud I.stupně vyšel ze zjištění, že rozhodnutím ředitele Policie ČR, Správy západočeského kraje ze dne 9. 3. 2007 byl žalobce zproštěn výkonu služby podle § 40 zákona č. 361/2003 Sb., byla mu nařízena dosažitelnost v místě trvalého pobytu v pracovních dnech od 7:30 do 15:30 hod. a současně mu ode dne zproštění výkonu služby náležel služební příjem ve výši 50% průměrného služebního příjmu a to s odůvodněním, že proti žalobci bylo zahájeno trestní řízení pro podezření z trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) trestního zákona, přičemž ponechání podezřelého ve výkonu

služby by nepochybně ohrožovalo průběh prošetřování jeho jednání. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí bylo rozhodnutím ze dne 23. 7. 2007 zamítnuto. Dopisem ředitele Policie České republiky, Správy západočeského kraje ze dne 23. 5. 2007 byl žalobce uvědomen o zahájení řízení o propuštění ze služebního poměru. Toto řízení bylo rozhodnutím ze dne 7. 8. 2007 zastaveno, neboť bylo zjištěno zmeškání zákonné subjektivní lhůty vztahující se k povinnosti doručení rozhodnutí o propuštění. Dále soud I. stupně vyšel ze zprávy Doc. MUDr. Jiřího Berana, CSc. ze dne 15. 9. 2009, ze které zjistil, že žalobce byl dlouhodobě v péči psychiatrické ambulance, [redacted] pro [redacted] s tím, že dlouhá doba platnosti nařízení dosažitelnosti z důvodu zproštění výkonu služby má na pacientům zdravotní stav nepříznivý vliv. Soud I. stupně potom vzal za prokázáno ze zpráv předložených žalobcem jednak z tištěných deníků, jednak z internetového zpravodajství, že žalobcův případ byl poměrně široce medializován, zejména v [redacted] a potom [redacted]. Soud I. stupně vzal dále za prokázáno, že žalobce byl informován o zrušení systemizovaného služebního místa v souvislosti s probíhající reorganizací [redacted] s účinností od 1. 1. 2010 s tím, že toto zrušení nemá vliv na trvání služebního poměru žalobce. Mezi účastníky nebylo sporu, že na základě záznamu o zahájení úkonu trestního stíhání pro podezření ze spáchání trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) trestního zákona byl žalobce rozhodnutím ředitele Policie ČR ze dne 9. 3. 2007 zproštěn výkonu služby a dne 16. 5. 2007 bylo usnesením státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Plzni zahájeno trestní stíhání. Trestní řízení bylo skončeno zprošťujícím rozsudkem Okresního soudu Plzeň-město sp. zn. [redacted] ze dne 11. 9. 2009, který nabyl právní moci dne 30. 10. 2009. Žalobce byl zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu pro skutek, kterého se měl dopustit tím, že [redacted]

[redacted]

měl spáchat trestný čin zneužívání pravomoci veřejného činitele podle § 158 odst. 1 písm. c) trestního zákona, případně trestný čin nadřizování podle § 166 odst. 1 trestního zákona, neboť v žalobním návrhu označený skutek, není trestným činem. Podle zprošťujícího rozsudku se však žalobce závažným způsobem provinil proti zákonu č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, když znalecký posudek vyhotovil jako osoba vyloučená podle § 11 odst. 1 zákona a dovedil, že žalobce byt' nespáchal trestný čin, dopustil se profesního selhání jako policista. Věc však není na místě postoupit ke kázeňskému vyřízení, neboť ze zákona o služebním poměru příslušníkům bezpečnostních sborů lze kázeňský trest za kázeňský přestupek uložit nejpozději do dvou měsíců ode dne, kdy se služební funkcionář dozvěděl o jednání, které má znaky kázeňského přestupku a nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy ke spáchání kázeňského přestupku došlo, přičemž do těchto lhůt se nezapočítává doba, po kterou

běžící trestní stíhání. S odkazem na § 1 zákona č. 82/1998 Sb. (dále jen zákon), § 5 písm. a), b), § 13 odst. 1, § 26, § 31a odst. 1, 2 zákona a s odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu ČR, a to rozsudek ze dne 27. 6. 2012 sp. zn. 30Cdo 2813/2011, v němž Nejvyšší soud dovodil kritéria, jež mohou indikovat rozsah způsobené nemajetkové újmy v případech zahájení trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem a to povaha trestní věci, délka trestního řízení a následky způsobené v osobnostní sféře poškozené osoby a dovodil, že v souzené věci ze skutkových okolností vyplývá, že trestní stíhání žalobce probíhalo po dobu dvou a půl roku (16. 5. 2007 – 30. 10. 2009). K tomuto období je však třeba podle soudu I. stupně připočít i dobu od 9. 3. 2007, kdy byl žalobce v souvislosti s podezřením ze spáchání trestného činu zneužívání pravomoci veřejného činitele zproštěn výkonu služby a byla mu nařízena dosažitelnost. Po dobu trestního stíhání žalobci hrozil v případě odsouzení trest odnětí svobody až na tři léta nebo zákaz činnosti. Žalobce byl zproštěn obžaloby podle § 226 písm. b) trestního řádu, neboť v žalobním návrhu označený skutek není trestným činem. Ve zprošťujícím rozsudku soud konstatoval, že daný skutek není trestným činem. Konstatoval, že se obžalovaný (žalobce) byť nespáchal trestný čin, dopustil provinění proti zákonu o znalcích a tlumočnících, když vyhotovil znalecký posudek jako osoba vyloučená podle § 11 odst. 1 tohoto zákona a dopustil se i uvedeným činem profesního selhání jako policista, nicméně kázeňský přestupek je promlčen. Zjištěný skutkový stav po právní stránce posoudil tak, že v daném případě je dán odpovědností titul podle § 5 písm. a) zákona, tedy nezákonné rozhodnutí jímž je podle konstantní judikatury v případě zproštění obžaloby usnesení o zahájení trestního stíhání. S odkazem na § 31a odst. 1 zákona se soud I. stupně zabýval vznikem nemajetkové újmy, otázkou formy a výše zadostiučinění v případě jejího vzniku. Pokud jde o vznik nemajetkové újmy, vyšel ze závěrů vyjádřených Ústavním soudem v nálezu ze dne 17. 6. 2008 sp. zn. II.ÚS 590/08, že již samotné trestní stíhání výrazně zasahuje do soukromého a osobního života jednotlivce, do jeho cti a dobré pověsti a to tím spíše, jedná-li se obvinění liché, což je posléze pravomocně stvrzeno zprošťujícím rozsudkem soudu, podle něhož se skutek, z něhož byl jednatel obviněn a obžalován nestal, případně nebyl trestným činem. Uvedený zásah do soukromého osobního života jednotlivce způsobený samotným trestním stíháním presumuje vznik nemajetkové újmy. Soud I. stupně se proto zabýval hodnocením kritérií pro stanovení formy a výše zadostiučinění v konkrétním případě. Vyšel z toho, že žalobce byl trestně stíhán ze dvou trestných činů, přičemž v případě odsouzení pro kterýkoli z nich mu hrozil trest odnětí svobody až na tři léta. Intenzitu vnímání trestního stíhání umocňovala skutečnost, že se těchto trestných činů měl dopustit při výkonu povolání policisty, které vykonával delší dobu bez jakýchkoli předchozích kázeňských prohrěšků. V souvislosti s trestním stíháním se zhoršil psychický stav žalobce, naproti tomu intenzitu zásahu ve smyslu povahy trestní věci a hrozby trestního postihu shledal soud I. stupně nižší, neboť žalobci hrozil trest maximálně do tří let, který podle ustanovení § 60a odst. 1 trestního zákona bylo možné podmíněně odložit se současným vyslovením dohledu na zkušební dobu jednoho roku až pěti let. Délka trestního řízení sama o sobě bez dalšího nezvyšuje intenzitu zásahu, neboť podle názoru soudu I. stupně, jak vyplývá z provedeného dokazování trvání trestního stíhání nezpůsobovalo kontinuální nárůst újmy projevující se v osobnosti člověka. Zájem společenského prostředí o daný případ postupně uvadal, neboť žalobcem předložené novinové články a vůbec zprávy médií jsou všechny datovány pouze k prvnímu roku trestního stíhání a to jaro 2007 a podzim 2007. V této souvislosti je podle názoru soudu I. stupně třeba uvažovat spíše o poklesu intenzity újmy v průběhu plynutí času. Pokud jde o následky způsobené trestním řízením v osobnostní sféře žalobce, dovodil, že na jednu stranu jsou umocněny skutečností, že žalobce byl trestně stíhán v souvislosti s výkonem svého povolání a trestní stíhání mělo bezprostřední vliv na jeho průběh, když byl dočasně zproštěn služby a byla mu po celou dobu trestního stíhání nařízena dosažitelnost v místě bydliště na telefonu a to v pracovní době a tento následek byl ještě zesílen skutečností, že po

celou dobu si nemohl vybírat řádnou dovolenou, ani se případně podrobit rehabilitaci či účastnit se jiných aktivit. Jako následek zvyšující intenzitu zásahu do osobnostní sféry žalobce je podle soudu I. stupně třeba chápat i skutečnost, že žalobce žije v malé obci, kde se obyvatelé dobře znají, a proto se svým trestním stíháním rozhodně nemohl být anonymní a to i za situace, že jeho manželka je [REDAKCE]. Soud I. stupně dále přihlédl k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo, dospěl k závěru, že v řízení nevyšlo najevo, že by trestní stíhání proti poškozenému žalobci bylo zahájeno zjevně bezdůvodně nebo dokonce s cílem jej poškodit a zdůraznil, že žalobce se dopustil jednání, pro které byl následně stíhán, avšak toto jednání zároveň svou intenzitou nenaplněovalo znaky skutkové podstaty některého z uvedených trestných činů, nebylo trestným činem a mohlo být pouze kázeňským proviněním. Tuto skutečnost hodnotil soud I. stupně v souladu s citovanou judikaturou jako okolnost výrazně snižující náhradu za způsobenou nemajetkovou újmu, byť v řízení bylo současně prokázáno, že trestní řízení mělo negativní dopad i na psychické zdraví žalobce. Dospěl k závěru, že s ohledem na následky způsobené v osobnostní sféře žalobce je vyloučeno, aby dostačující satisfakcí za nemajetkovou újmu bylo pouhé konstatování porušení práva a je proto třeba přistoupit k zadostiučinění v penězích. Vzhledem k povaze trestní věci, délce trestního řízení a zejména důvodů zastavení trestního stíhání dospěl soud I. stupně k závěru, že finanční zadostiučinění nemůže dosahovat řádu statisíců Kč, ale pouze desítek tisíc. V konkrétním případě uzavřel, že přiměřeným zadostiučiněním se jeví částka 50.000,- Kč, o úrocích z prodlení rozhodl s odkazem na § 517 odst. 2 o.z. ve spojení s § 15 odst. 2 zákona, neboť před uplynutím zákonné šestiměsíční lhůty k mimosoudnímu uplatnění nároku se žalovaná nemohla dostat do prodlení. Ze stejných důvodů ve zbývajícím rozsahu žalobu jako nedůvodnou zamítl. O nákladech řízení rozhodl soud I. stupně s odkazem na § 142 odst. 3 o.s.ř. s tím, že náklady jsou tvořeny odměnou advokáta podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. vypočtené z přisudku a činí celkem 34.056,- Kč.

Proti tomuto rozsudku a to pouze proti zamítavému výroku II. podal včas odvolání žalobce. Namítal, že zamítnutí žalobou požadované částky 450.000,- Kč z titulu náhrady nemajetkové újmy není v souladu se skutkovým stavem, který soud I. stupně zjistil. Nesouhlasil se závěrem soudu, že v průběhu dokazování nevyšlo najevo, že trestní stíhání bylo zahájeno zjevně nedůvodně s cílem jej poškodit, když jeho jedinou a nezištnou snahou bylo v jiném řízení podat fundovaný názor, když se opíral toliko o materiály dodané mu stranou obhajoby a to bez jakéhokoli majetkového prospěchu a v žádném případě nezpochybnil své odborné vyjádření, které podal jako policista. Zdůraznil, že soud I. stupně se sice obšírněji zabíral trestem, který žalobci v případě odsouzení hrozil, na druhé straně podle žalobce je třeba vycházet ze skutečnosti, že žalobce byl de facto po dobu více než třiceti měsíců „v domácím vězení“ bez nároku na dovolenou, zdravotní rehabilitaci, účelovým zrušením jeho pracovního zařazení, kde fakticky pracuje jiný policista a se všemi důsledky včetně dopadů na jeho rodinu s tím spojenými. Dovožoval, že při prostém matematickém propočtu mu tak podle soudu I. stupně přísluší nemajetková újma za toto období ve výši necelých 1.600,- Kč na měsíc, což z hlediska zásahu do jeho osobnostních práv v příčinné souvislosti s nezákonným postupem orgánů činných v trestním řízení. Navrhl, aby napadený zamítavý výrok II. odvolací soud zrušil, přiznal žalobci celý zbytek žalované částky a současně rozhodl o nákladech řízení.

Žalovaná se k odvolání žalobce nevyjádřila.

Odvolací soud po zjištění, že odvolání je přípustné, bylo podáno včas osobou k němu oprávněnou a splňuje náležitosti stanovené v § 205 odst. 1 o.s.ř., přezkoumal napadený rozsudek soudu I. stupně i řízení, které jeho vydání předcházelo v rozsahu dotčeném

odvoláním žalobce podle § 212, § 212a o.s.ř. v nepřítomnosti žalované (§ 101 odst. 3, § 211 o.s.ř.) a dospěl k závěru, že odvolání žalobce není opodstatněno.

Soud I. stupně provedl dokazování v potřebném rozsahu. Z provedených důkazů vyvodil odpovídající skutková zjištění, která následně přílehlavě posoudil i po stránce právní. Logicky své právní a právně-teoretické závěry odůvodnil včetně odkazu na přílehlavou judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu ČR, které v odůvodnění napadeného rozsudku citoval. Vzhledem k tomu, že odvolací soud s přesvědčivým odůvodněním napadeného rozsudku se zcela ztotožňuje, na tomto místě pro stručnost na odůvodnění napadeného rozsudku odkazuje.

Především odvolací soud souhlasí se závěrem soudu I. stupně, že v souzené věci konstatování porušení práva se nejeví jako dostačující, a je proto namístě přiznat žalobci zadostiučinění v peněžní formě. Soud I. stupně správně vycházel při stanovení přiměřené výše zadostiučinění jednak z rozsahu trestu, který žalobci za trestné činy podle § 158 odst. 1 písm. c) a § 166 odst. 1 trestního zákona hrozil a správně dovodil, že trestní řízení v případě žalobce představovalo významný zásah do soukromého a osobního života, který se vzhledem k okolnostem dotkl i jeho cti a dobré pověsti. Podrobně se zabýval kritérii vytčenými zejména v rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR (rozsudek ze dne 27. 6. 2012 sp. zn. 30Cdo 2813/2011) a pro posouzení vzniku a rozsahu způsobené nemajetkové újmy v případech, kdy zahájené trestní stíhání neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem a to zejména povahou trestní věci, zejména jednáním, které bylo žalobci kladeno za vinu, délkou trestního řízení a následků způsobených trestním řízením v osobnostní sféře žalobce, tedy negativními dopady zahájeného trestního stíhání na osobnost žalobce po stránce narušení jeho profesního, soukromého, rodinného života a vlivu na zhoršení jeho zdravotního stavu. Správně potom soud I. stupně zohlednil okolnosti, za nichž k nemajetkové újmě došlo a zcela správně zohlednil důvody, pro které došlo ke zproštění obžaloby i skutečnost, že se žalobce závažným způsobem provinil proti zákonu č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících. Byť nespáchal trestný čin, jeho jednání naplňovalo znaky kázeňského přestupku, který však byl v době rozhodování o zproštění obžaloby promlčen. Soud I. stupně přiznal žalobci odškodnění za vzniklou nemajetkovou újmu ve výši 50.000,- Kč. Odvolací soud po přezkoumání postupu soudu I. stupně dospěl k závěru, že takto stanovená výše zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu žalobci vzhledem ke všem okolnostem případu, je dostačující a ve shodě se soudem I. stupně dospěl k závěru, že ve zbývajících částech je žalobou uplatněný nárok na zaplacení dalších 450.000,- Kč s přísl., které žalobce požadoval, neopodstatněn.

Ze všech uvedených důvodů proto odvolací soud napadený rozsudek soudu I. stupně v zamítavém výroku II. jako věcně správný podle § 219 o.s.ř. potvrdil.

Výrok o nákladech odvolacího řízení vychází z ust. § 142 odst. 1 o.s.ř., § 224 odst. 1 o.s.ř. V odvolacím řízení úspěšné žalované náklady řízení nevznikly, proto odvolací soud rozhodl, že žádný z účastníků na jejich náhradu nemá právo.

V Praze dne 10. ledna 2014

Mgr. Danuše Červenková
předsedkyně senátu